

"Belki Beni Tanıyamayacaksın - Mustafa Kemal Atatürk'ten Hatıralar"

Özlem GÜRSES, Gündem

Güncellenme 11:44, 19/05/2019

Ömer Mehmet Koç koleksiyonundan fotoğraflar ve belgelerle, Atatürk'ün askerî dış görünüşünün yanı sıra, ruh dünyasına da ait çarpıcı izler taşıyan "**Belki Beni Tanıyamayacaksın - Mustafa Kemal Atatürk'ten Hatıralar**" kitabı, Koç Grubu'nca Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkışının 100. yılı anısına özel olarak hazırlandı.

Bahattin Öztuncay'ın hazırladığı kitap, Atatürk'ün muhtelif zamanlarda çekilmiş fotoğraflarından oluşuyor. Bizzat Sayın Ömer Koç'un imzasıyla bana ulaşan kitabı heyecanla inceledim. Kitabın hikâyesini de sizler için ulaştığım Bahattin Öztuncay'la konuştum. Bu vesile ile bir kez daha hepimizin 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı kutlu olsun!

Ömer Koç

Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Koç'un kitaptaki önsözünden:

"Atatürk'ün çağdaş medeniyet için çizdiği yol, Türkiye için hâlâ tek çıkar yoldur! Hür ve müreffeh bir vatan yaratmak için mücadele verilen dönemin şartlarını idrâk etmekte zorlananlara ve Atatürk'ü bugünün nokta-i nazarından ve şartlarına göre değerlendirerek itibarsızlaştırmaya pervâsızca yeltenenlere Napoléon Bonaparte'in şu sözünü hatırlatmakta fayda olduğunu düşünüyorum: "Ülkesini kurtaran hiç kimse, herhangi bir yasayı ihlal etmiş sayılmaz." (Celui qui sauve sa Patrie ne viole aucune loi !)"

Özlem Gürses: Öncelikle kutluyorum... Gerçekten tam da zamanında tüm Türkiye için müthiş bir eser... Bizzat Ömer Koç'un isteği mi?

Evet, zaten kendi koleksiyonunda bulunan bu imzalı – ithaflı belgeleri ve fotoğrafları bir kitap yapmayı bizzat Ömer Koç bey rica etti.

ÖG: Uzun bir çalışma ve çok titiz bir emeğin sonucu olduğu belli...

Aslında biz Sayın Ömer Koç ile yaklaşık 20 yıldır birlikte çalışıyoruz. Biliyorsunuz kendisinin çok bilinen bir resim, kitap, fotoğraf ve imzalı belge merakı var.

Bu alanda dünyanın en saygın koleksiyonlarından birine sahip... Tutkuyla iz süren bir koleksiyoner.

ÖG: Özellikle Mustafa Kemal dönemiyle mi ilgili?

Genel olarak bulunduğumuz coğrafya ile, özellikle de İstanbul ile. Doğu Akdeniz'den Ortadoğu'ya kadar tüm Osmanlı İmparatorluğu coğrafyasını tarıyoruz.

ÖG: Peki bu kadar büyük bir alanda bu belgelere fotoğraflara nasıl ulaşıyorsunuz?

Birincisi müzayedeler. Tümünü takip ederek satın almalar yapıyoruz. Bir de tabii Sayın Koç tüm dünyanın en çok tanınan koleksiyonerlerinden biri... Dolayısı ile aileler, son kuşak varisler de bize ulaşıyor.

ÖG: Nasıl anlıyorsunuz ne sahte, ne değil?

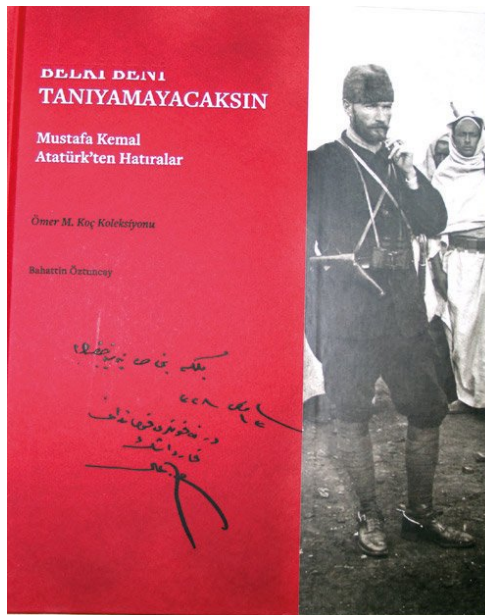
O bir uzmanlık alanı tabii, anlıyoruz. Resimde daha zor, ama imzalı / ithaflı fotoğraf ve belgede daha kolay. Bize ulaşan ve teklif edilen eserlerde 'provenance'ı önemli bir konu.

ÖG: Ne demek o?

Yani kimlerdenler? Menşei nereye dayanıyor? Bunlara bakıyoruz.

ÖG: Kitapta ilk kez gördüğümüz fotoğraf, okuduğumuz belge hangileri?

Sayfa 25/26'da Hilda Christiansen'in hikâyesi... Gerçekten çok çarpıcı. O fotoğrafların hikâyesi bir kitapta daha önce yayınlanmıştı ama orijinaleri ilk defa kamuya paylaşıyor.

Büyük Önder Atatürk ile ilgili çok özel belge ve fotoğrafların olduğu kitap sınırlı sayıda basıldı.

ÖG: Ne anlatıyor Bayan Hilda?

Özellikle Mustafa Kemal Atatürk'ün bugün de hepimize ilham veren kişilik özelliklerinden söz ediyor. 'Her akşam odasına kapanır, büyük bir merak ve öğrenme duygusu ile kitap okur, notlar çıkartırdı. Ayrıca olağanüstü zarif bir insandı, bize hep çiçekler alırdı... '

ÖG: Bayan Hilda'nın bu fotoğraflarına ve belgelere nasıl ulaştınız?

Hamburg üzerinden geldi bize. Ailenin varisleri ile iletişimde olan bir Türk aileden alındı.

ÖG: En etkileyici karelerden biri Mustafa Kemal'in madalyaları ile olan fotoğrafı...

Biz de çok sevdik, gerçekten çok özel bir fotoğraf. Fethi Okyar'ın ailesinden geldi bize. Bu kitapta yer alan tüm belge ve fotoğraflar Sayın Ömer Koç'un kişisel koleksiyonun parçaları.

ÖG: Bu kitapla ilgili ne hissediyorsunuz?

Tabii ki gurur duyuyoruz, bütün ekip. Önsöz'de de yazdım; geçmişini bilmeyen geleceğini kuramaz. Mustafa Kemal Atatürk'e eğitim ve çağdaşlaşma yolunda çok şey borçluyuz. Ama doğrusu beni en çok etkileyen yönlerinden biri kaleminin ifade gücü. Nutuk'ta ve yazdığı her metinde gerçek bir edebiyatçı ruhuyla kaleme alınmış ifadeler var.

Bahattin Öztuncay: Endüstri Mühendisi, Araştırmacı, Küratör ve Yazar

1958 yılında İstanbul'da doğan Bahattin Öztuncay, orta ve lise öğrenimini 1977 yılında Avusturya Lisesi'nde tamamladı; 1984 yılında Viyana Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği bölümünden yüksek lisans derecesi ile mezun oldu.

Osmanlı ve İstanbul fotoğraf tarihine ilgisi Viyana'da geçirdiği öğrencilik yıllarında başladı. Bu konudaki ilk araştırmalarını İstanbul'da erken dönem fotoğraf sanatına damgalarını vurmuş olan James Robertson ve Ernest de Caranza üzerine yoğunlaştırdı.

"Bulletin of the Scottish Society for the History of Photography" ve "History of Photography" dergilerine her iki fotoğrafçı hakkında makaleler yazdı. Dünya fotoğraf tarihinin önde gelen isimlerinden olan Robertson'la ilgili ilk kitabı "James Robertson – Pioneer of Photography in the Ottoman Empire" 1992'de yayımlandı ve fotoğraf tarihine katkılarından dolayı 1993 yılında "Büyük Britanya Kraliyet Fotoğraf Cemiyeti" muhabir üyeliğine seçildi.

Yaşamı ve yapıtlarıyla tamamen karanlıkta kalmış olan Osmanlı Sarayı Fotoğrafçısı Kargopulo'yla ilgili biyografik araştırma kitabı "Vasilaki Kargopulo – Hazret-i Padişahi'nin Serfotoğrafı" 1999 yılında; 19. yüzyılda İstanbul'da hem yerleşik düzende faaliyet gösteren, hem de seyahat fotoğrafları çeken önemli yerli ve yabancı fotoğraf sanatçılarının biyografilerini ve 850 seçme fotoğrafı içeren iki ciltlik kapsamlı araştırma çalışması "Dersaadetin Fotoğrafçıları" 2003 yılında yayımlandı.

2004'te Osmanlı ve Cumhuriyet döneminin ileri gelen şahsiyetlerinin imzalı ve ithaflı portrelerini içeren "Hatıra-i Uhuvvet" adlı kitabı hazırladı ve Sadberk Hanım Müzesi'nde aynı adlı serginin küratörlüğünü yaptı. 2006'da T.C. Dışişleri Bakanlığı desteğiyle Viyana'da, Parlamento Binası Eppstein Sarayı'nda düzenlenen ve daha sonra da Ankara'da Dışişleri Bakanlığı Galerisi'nde ve İstanbul'da Dolmabahçe Sarayı'nda tekrarlanan "Avusturya-Türkiye İlişkilerinde Zamana Yolculuk" sergisinin küratörlüğünü yaptı ve kataloğunu hazırladı.

Aynı yıl içinde Sadberk Hanım Müzesi'nde "Kırım Savaşı'nın 150. Yılı" adlı sergiyi ve kataloğu, 2008 yılında yine Sadberk Hanım Müzesi'nde düzenlenen "Meşrutiyet'in 100. Yılı" sergisini ve kataloğunu hazırladı. 2011'de Ömer M. Koç koleksiyonlarından seçme fotoğraflar içeren "Hanedan ve Kamera – Osmanlı Sarayı'ndan Portreler" kitabını yazdı ve aynı konuda Sadberk Hanım Müzesi'nde hazırlanan serginin küratörlüğünü yaptı.

Koç Üniversitesi'ne bağlı ANAMED kurumunda 2014'de "Savaş ve Propaganda" ve 2015'de "Camera Ottomana" sergilerinin küratörlüğünü yaptı ve ilgili yayınları hazırladı. Aynı sene içinde Brüksel'de "Europalia" bünyesinde Ömer M. Koç koleksiyonlarından "İstanbul Fotoğrafları" sergisi açtı ve 2016 yılı Şubat ayında da Toronto'da Ağa Han Müzesi'nde 19. yüzyıl fotoğraflarından seçmelerin yanı sıra, Murat Germen'in çağdaş çalışmalarını içeren "İstanbul İmgeleri" sergisini hazırladı.

Ayrıca “Osmanlı Havacılık Tarihi” üzerine araştırma çalışmaları bulunan yazarın “1. Dünya Savaşı Osmanlı Askeri Posta Tarihi” koleksiyonu, 2012’de Maribor’da düzenlenen Uluslararası Filateli Yarışması’nda “Büyük Altın Madalya” ile ödüllendirildi.

2002 yılından itibaren Koç Holding Enerji Grubu ve Aygaz bünyesinde Kültür ve Sanat Danışmanı, 2009 yılından itibaren de Vehbi Koç Vakfı'na bağlı olarak faaliyet gösteren Arter'de Genel Koordinatör olarak görev yapan Öztuncay, aynı zamanda “Europäische Gesellschaft für die Geschichte der Photographie” Asli Üyesi, “Geyre Vakfı – Afrodisyas Kazıları” ve “TEV – Türk Eğitim Vakfı” Yönetim Kurulu Üyesi, “Geyre Vakfı – Afrodisyas Kazıları” Yönetim Kurulu Üyesi ve “TEV – Türk Eğitim Vakfı” Mütevelli Heyeti Üyesi’dir.

Yayınlanma Tarihi: 06:30, 19 Mayıs 2019